

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гамалія Д. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України // Вісник НБУ. – 1998. – № 12. – С. 51-54.
2. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації. К.: ВІРА – Р, 1999. – 320 с.
3. Коюда О. П. Визначення інвестиційної привабливості підприємств // Економіка: проблеми теорії та практики; Сб. науч. трудов. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – Вип.175. – С. 154-162.
4. Ковбасюк О. О. Аналіз методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності зерно-продуктового підкомплексу регіону / О.О. Ковбасюк // Науковий вісник. – Чернівці: Зб. наук. праць, вип. 28, БДФЕУ, 2015. – С. 32-35.
5. Пелих І. В. Оцінка ефективності інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств / І.В. Пелих // Вісник аграрної науки – науково-теоретичний журнал. – 2010. – № 9 (689). – С. 78-79.
6. Масловська Л. Оцінка внутрішньо регіональних відмінностей соціально-економічного розвитку як основа диференцьованої регіональної політики на мезорівні / Л. Масловська // Регіональна економіка. – 2002. – № 2. – С. 163–168.
7. Швець В.Є. Метод стандартизації показників у аналізі інвестиційної привабливості регіонів/ В.Є. Швець// Фінанси України. – 1998. – № 5. – С. 23-26.
8. Качала Т.М. Методологія формування та управління фінансовими потоками регіону/ Т.М. Качала, В.О. Черевко. – Черкаси: Брама, 2007. – 232 с.
9. Гриньова В.М. Інвестування: [Навч. посіб.] / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452 с.
10. Польшаков В. І. Інвестиційний менеджмент: [Навч. посіб.] / В. І. Польшаков, Н. В. Ткаченко. – К.: Кондор, 2009. – 172 с.

СТРАТЕГІЇ КОНВЕРГЕНТНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

STRUCTURES OF CONVERGENT-ORIENTED DEVELOPMENT TELECOMMUNICATION ENTERPRISES OF UKRAINE

УДК 338:46

Виноградова О.В.

д.е.н., професор,
завідувач кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій
Євтушенко Н.О.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій
Гончаренко С.В.

аспірант кафедри маркетингу
Державний університет телекомунікацій

У статті розглянуто класифікацію підходів до визначення сутності стратегічного розвитку підприємств, зокрема, телекомунікаційної галузі. Запропоновано модель стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку на базі інноваційної (технологічної) конвергенції телекомунікаційного підприємства, що забезпечує розвиток у рамках конвергенції мереж, конвергенції послуг та конвергенції програмних додатків.

Ключові слова: стратегія, розвиток, конвергенція, конвергентно-орієнтований розвиток, телекомунікаційне підприємство.

В статье рассмотрена классификация подходов к определению сущности стратегического развития предприятий, а также телекоммуникационной отрасли. Предложена модель стратегии конвергентно-ориентированного развития на базе инновационной (технологической) конвергенции

телекоммуникационного предприятия, которая обеспечивает развитие в рамках конвергенции сетей, конвергенции услуг и конвергенции приложений.

Ключевые слова: стратегия, развитие, конвергенция, конвергентно-ориентированное развитие, телекоммуникационное предприятие.

The article discusses classification of approaches to the essence of the strategic development of enterprises in the telecommunications industry. It is proposed model of strategies of convergent-oriented development on the basis of innovative (technological) convergence of the telecommunication enterprise. They provide development within the framework of convergence of networks, convergence of services and convergence of applications.

Key words: strategy, development, convergence, convergent-oriented development, telecommunication enterprise.

Постановка проблеми. Розвиток телекомунікацій є однією з вагоміших передумов євроінтеграційних процесів у нашій державі, каталізатором інноваційних перетворень, соціально-економічної стабільності та добробуту суспільства. То ж питання стратегічного розвитку підприємств сфери інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є вкрай актуальними. При цьому зрозуміло що стратегічні рішення у сфері ІКТ України можливо вирішити лише розбудовою високорозвиненого постіндустріального «електронного» суспільства.

Головним інструментом виконання цих стратегій є розвиток телекомунікаційних підприємств за умов конвергенції технології і послуг, що дозволить забезпечити інтеграцію української телекомунікаційної інфраструктури в міжнародні телекомунікаційні мережі і ринок послуг зв'язку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади, принципи та науково-методичне забезпечення формування стратегій підприємств заклали відомі вчені-економісти: І. Ансофф, Л. Балабанова, О. Віханський, А. Градов, М. Пор-

тер, Г. Мінцберг та ін. У той же час практично не дослідженими залишаються проблеми формування стратегій підприємств телекомунікаційної галузі. Серед українських вчених, які займалися цими питаннями, слід відзначити О. Виноградову, Н. Євтушенко, Л. Лазаренко, О. Цурикова та ін.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є розробка стратегій конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційних підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Останнім часом серед закордонних та вітчизняних дослідників, питання щодо розробки стратегій розвитку бізнесу підприємств будь-якої галузі є актуальними.

На думку К.Облуй, підтримка рівня конкурентоспроможності підприємства на ринку вимагає створювати стратегії бізнесу, які дозволять уникати загроз через постійне їх вдосконалення. Вчений визначає стратегію бізнесу «...як з'єднання стратегічної концепції фірми і технології її практичної реалізації, що розуміється як будівництво ланцюга вартості, що дозволяє ефективну експлуатацію, а також відновлення засобів і вмінь» [1]. У бізнес-моделі вчених А. Афуа і Ч. Туччі [2] враховується «чинник змін», який ідентифікується з інноваціями, як правило – технологічними, що надає підприємству додаткові конкурентні переваги і впливає на результативність бізнесу. Окремий погляд надає Г. Хамел, який визначає стратегію бізнесу як підставу концепції інноваційного розвитку де бізнес-стратегія розуміється, як певна сукупність, яка складається з багатьох елементів, що взаємодіють: 1) базова стратегія; 2) стратегічні засоби; 3) зв'язок і стосунки з клієнтами; 4) вартість мережі [3]. Однак, у фокусі вітчизняних вчених не розглядалися особливості стратегій конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційного підприємства. Так у роботі О. Цурика [4] запропоновано класифікацію підходів до визначення сутності стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі, що включає такі критерії систематизації, як: частковий (внутрішня архітектура) – вибір кращих механізмів управління з розподілу сфер впливу між різними підприємствами телекомунікаційної галузі; громадський (зовнішні відносини) – відображає відносини між підприємствами, товариством, державними органами влади, недержавними установами та засобами масової інформації; приватний (корпоративний) – враховує взаємовідносини між окремими підприємствами галузі; нормативний – базується на кодексі принципів і норм, що регламентують права, обов'язки і відповідальність осіб, що беруть участь в управлінні підприємствами; економічний – включає систему відносин між органами управління, посадовими особами підприємств і акціонерами; управлінський – включає систему виборних та призначених органів управління підприємствами

галузі; організаційний – розглядає організаційну модель представлення та захисту інтересів своїх інвесторів; юридичний – включає загальні юридичні концепції і процедури, що лежать в основі створення і управління підприємствами, зокрема, що стосуються прав акціонерів; фінансовий – враховує певні угоди, що забезпечують трансформацію заощаджень в інвестиції і розподіляють ресурси серед підприємств даної галузі; соціально-економічний – відображає систему управління, яка забезпечує баланс інтересів фінансових і нефінансових учасників телекомунікаційного ринку.

При цьому не враховується інноваційно-технологічна складова стратегічного конвергентного розвитку телекомунікаційних підприємств. Стратегія конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційного підприємства повинна будуватися з урахуванням технологічних, управлінських і фінансово-економічних складових організаційно-економічного механізму управління цим розвитком.

В управлінні процесом розвитку організації, як зазначив Г. Мінцберг [5, с. 274], «фокус менеджменту полягає в тому, щоб врівноважити зміни і сталість», тобто здійснювати зміни там, де і коли це необхідно, одночасно підтримуючи жорсткий порядок, і «ефективніше, хоча і важче, знайти шляхи поєднання кращого нового з тим корисним, що залишається в старому». Для цього необхідна наявність інфраструктурного, техніко-технологічного, інноваційного, кадрового та фінансово-економічного потенціалу телекомунікаційного підприємства. Залежно від стратегічної мети конвергентно-орієнтованого розвитку підприємства упор робиться на відповідних ресурсах, здатних забезпечити її досягнення.

Тенденції конвергенції послуг зв'язку зумовили появу концепції підсистеми мультимедійних IP-послуг (IP MultimediaSubsystem – IMS), мета якої забезпечити реальну мультисервісній і мультимедійній мереж з наданням всього спектра послуг за допомогою єдиної платформи [6]. Саме це і варто називати технологічною конвергенцією.

Стратегія технологічного конвергентного розвитку відбувається на базі технологічної конвергенції телекомунікаційного підприємства та може стосуватися розвитку конвергенції мереж, конвергенції послуг та конвергенції програмних додатків.

Якщо йде мова про технологічну складову конвергентного розвитку, найчастіше мають на увазі комплексне управління єдиним портфелем послуг як для фіксованих, так і для мобільних абонентів. Кажуть про конвергентні послуги, про конвергенцію фіксованих і мобільних мереж (Fixed-Mobile Convergence – FMC). Дійсна FMC передбачає комплексне управління єдиним портфелем послуг як для фіксованих, так і для мобільних абонентів, а також надання послуг користувачам всіх типів мереж доступу через уніфіковану опорну мережу [6].

Стратегія «конвергенції конвергентного» відбувається на базі об'єднання різних типів мереж телекомунікаційних підприємств на єдиній технологічній основі. Ця стратегія будується на так званій «цифровій трансформації», яка ще більше збагатила можливості конвергентних мереж завдяки переходу від «апаратного» способу побудови мереж (коли кожна функція мережі реалізується за допомогою виділеного апаратного пристрою) на програмну реалізацію, коли функції мережі реалізуються за допомогою програмних модулів, що працюють на стандартному обчислювальному обладнанні в центрах обробки даних ЦОД (дата – центри) [7].

Стратегія гіперконвергентного розвитку стає можливою на базі гіперконвергентної інфраструктури телекомунікаційного підприємства, що являє собою програмно-обумовлену технологію з інтегрованими компонентами. Гіперконвергентна інфраструктура – це інфраструктура, в якій обчислювальні потужності, сховища, сервери, мережі об'єднуються в одне ціле за допомогою програмних засобів, а управління ними відбувається через загальну консоль адміністрування. З цієї причини замість команди ІТ-спеціалістів для управління сховищами даних і серверних обладнанням часом досить одного системного адміністратора [8].

Модель стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку наведено на рис. 1.

За наведеною моделлю стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційних підприємств крім інноваційно-технологічного напрямку пропонується враховувати когнітивну складову.

Когнітивний елемент «NBIC-конвергенції» (N – нанотехнології, B – біотехнології, I – інформаційні технології, C – когнітивні технології) передбачає впровадження інновацій в управління розвитком соціально-економічних об'єктів і дозволяє здійснювати аферентний син-

тез стратегії розвитку ІКТ (у сенсі Г. Мінтцберга) з урахуванням: проблем національної економіки; суперечливості інтересів стейкхолдерів (держава, бізнес, наука, населення); неповноти і неточності статистики; багатоваріантності майбутнього (оптимістичний, інерційний, песимістичний сценарії) [9]. Ці напрями задають стратегічні завдання конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційної галузі. До основних завдань реалізації стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційних підприємств на рівні галузі слід віднести [8,9]:

1) подолання *технічних і технологічних бар'єрів* на шляху впровадження пост-NGN, 4G і 5G в Україні, а саме: брак ІТ-стандартів і відкритих технологій, застосовуваних виробниками обладнання; недотримання вимог щодо забезпечення надійності

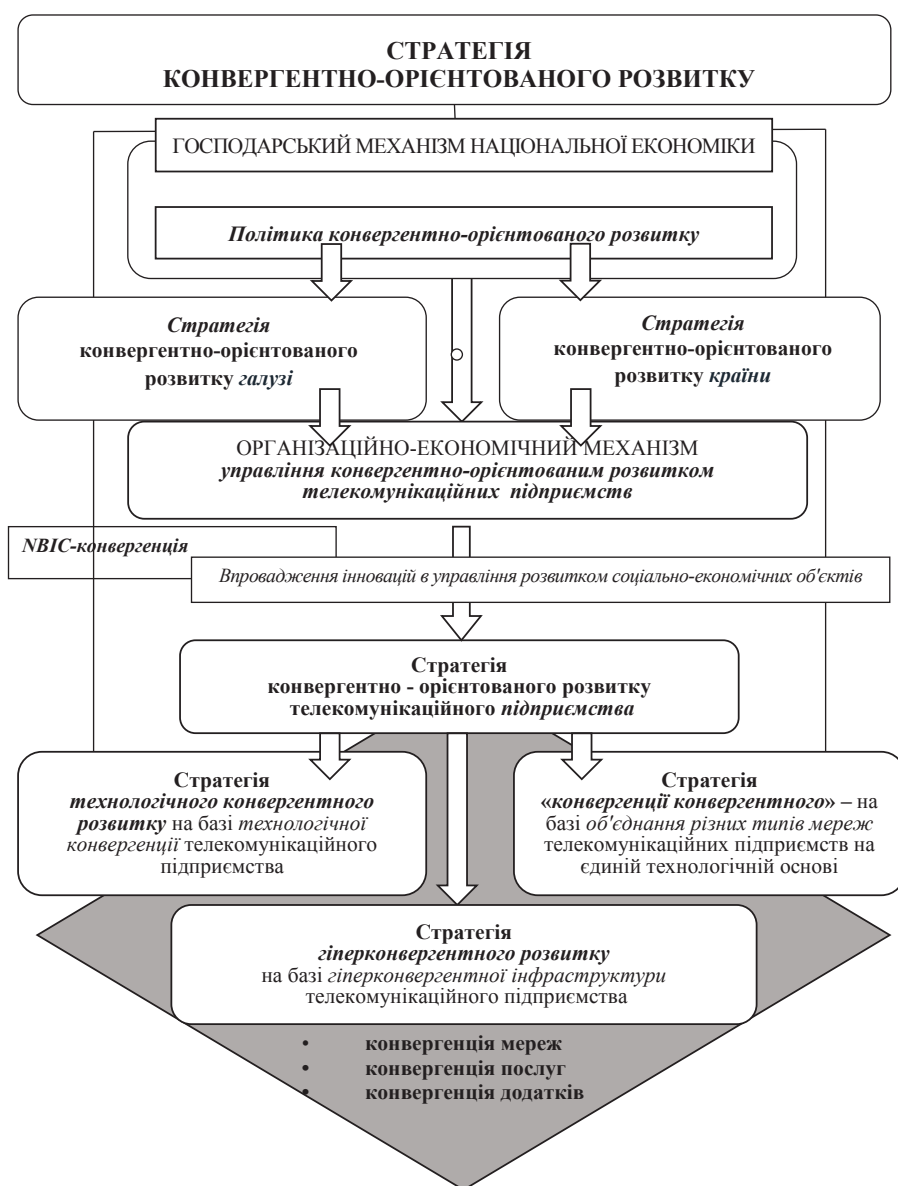

Рис. 1. Модель стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційного підприємства

Джерело: авторська розробка

та пропускної здатності; проблеми забезпечення сумісності обладнання і можливості взаємодії з існуючими і майбутніми мережами; невідповідність рівня смуг пропускання, що вимагає різкого збільшення щільності установки базових станцій і розширення спектру частот; фізичний і моральний знос основного технологічного обладнання – комутаційних станцій, систем передачі; майже повне згорання вітчизняної науково-промислової бази з розвитку і виготовлення сучасного телекомутаційного обладнання тощо;

2) подолання *організаційно-економічних бар'єрів*, а саме: невідповідність існуючих суб'єктів господарювання ІКТ сфери сучасним вимогам; опір організаційним змінам; фінансово-матеріальні проблеми на тлі різкого зростання експлуатаційних витрат операторів мереж і наданні послуг; організаційні проблеми щодо надійності, керованості та якості обслуговування; соціально-психологічні проблеми (неготовність готовність керівництва і персоналу підприємства до інновацій); невідповідність кадрової забезпеченості ІКТ-сфери; низька платоспроможність як індивідуальних, так і колективних (корпоративних) споживачів тощо;

3) подолання *нормативно-правових бар'єрів*, а саме: невідповідність існуючим світовим правовим нормам; брак державної законодавчої підтримки; відсутність централізованого регулювання ринкового механізму розвитку галузі; відсутність національної гармонізації базових міжнародних стандартів технологій пост-NGN, 4G і 5G; ринковий конфлікт інтересів споживачів і надавачів телекомунікаційних послуг; негативний вплив неврегульованості у політичній та військовій площині.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, інноваційний стратегічний розвиток телекомунікаційної галузі України на основі конвергенції технологій і послуг дозволить змінити парадигму функціонування телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем і всієї сфери ІКТ країни і здійснити поступовий перехід інноваційно-технологічного, організаційного та інтелектуального потенціалу на новий, більш сучасний рівень розвитку телекомунікацій та інформаційних мереж.

Врахування моделі стратегії конвергентної-орієнтованого розвитку телекомунікаційного підприємства передбачає побудову портфеля альтернативних стратегічних рішень у складі загального напрямку розвитку. Це дозволить робити правильний вибір та обґрунтувати найбільш раціональні напрями і засоби руху до реалізації поставлених

цілей. Науково-методичне забезпечення вибору оптимальної стратегії передбачає застосування наукового інструментарію, а саме – засобів моделювання можливих наслідків прийняття стратегічних рішень з врахуванням змін зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства.

У той же час подолання перешкод на шляху інноваційного стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі України на засадах конвергенції технологій і послуг дозволить змінити парадигму функціонування телекомунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем та усієї сфери ІКТ країни, здійснити поступовий перехід інноваційно-технологічного, організаційного та інтелектуального потенціалу на новий, більш сучасний рівень розвитку телекомунікацій і інформаційних мереж.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бжуська Я. Інноваційні моделі бізнесу / Я Бжуська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/05_34.pdf
2. Afuah A., Tucci Ch. Biznes internetowy. Strategie i modele, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003.
3. Hamel G. Leading the revolution, Harvard Business School Press 2002.
4. Цурік О. Визначення сутності стратегічного розвитку підприємств телекомунікаційної галузі / О. Цурік // Галицький економічний вісник. – 2013. – №3(42). — С. 37-43.
5. Минцберг Г. Стратегический процесс. Концепции, проблемы, решения / Минцберг Г., Куинн Дж., Гошал С. – СПб.: Питер, 2001. – 567 с.
6. Шалагинов А. В. Что такое конвергентная сеть и как к ней перейти? [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://ccc.ru/magazine/depot/07_14/read.html?0305.htm
7. Бизнес-модель конвергентного MVNO [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://shalaginovcom/2017/03/31/%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD-%D0%B5%D1%81%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-mvno/>
8. Немного о конвергентной (и гиперконвергентной) ИТ-инфраструктуре. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://habrahabr.ru/company/it-grad/blog/281813/>
9. Караев Р.А. Стратегия развития информационно-коммуникационных технологий в республике Азербайджан. / Р.А. Караев // ФОРСАЙТ-2020/БИЗНЕС-ИНФОРМАТИКА №3(21). – 2012 – С. 3-8.